

Täysistunto

Tiistai 3.5.2022 klo 14.00—17.29

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valmiuslain ja asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan, liikenne- ja viestintävaliokunnan, sivistysvaliokunnan, sosiaali- ja terveysvaliokunnan, talousvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä yhteydessä enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskusteluun, ministeri Henriksson, varsågod.

Keskustelu

14.04 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Suomen ja Euroopan turvallisuustilanne on viime kuukausina muuttunut erittäin nopeasti ja perustavanlaatuisesti. Siksi meidän on nyt varauduttava ja toimittava. Erityisesti hybridi-vaikuttamisen riski on kasvanut. Suomen pitää varautua sen eri muotoihin laajasti ja kattavasti. Siksi käynnistettiin maaliskuun puolivälissä niin sanottu valmiuslain pikakaistavalmistelu, eli tämä esitys on valmisteltu poikkeuksellisen nopeasti. Hankkeen keskiössä on varmistaa, että valmiuslain poikkeusolojen määritelmä on riittävän kattava nykyaikaisiin uhkakuihin.

Keskeistä on, että hallituksen esityksessä valmiuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi poikkeusoloperuste, joka kattaisi laajasti erilaisia hybridiuhkia. Poikkeusoloja valmiuslain mukaan olisi jatkossa myös ”muu julkisen vallan päätöksentekokykyyn, yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin toimivuuteen, rajaturvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, joka erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa kansallista turvallisuutta, yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia”. Tämä on merkittävä ja tärkeä lisäys.

Värderade talman! Helt centralt är alltså att det i propositionen föreslås en ny definition av undantagsförhållanden som är avsedd särskilt för situationer med allvarliga hybridhot.

Lisäksi säädettäisiin niistä toimivaltuuksista, jotka olisi mahdollista aktivoida uuden poikkeusoloperusteen mukaisessa tilanteessa. Noin kaksi kolmasosaa lain nykyisistä toimivaltuuksista kytkettäisiin uuteen poikkeusoloperusteeseen. Valmiuslakiin ehdotetaan samalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

lisättäväksi uusia toimivaltuuksia, jotka olisivat käytettävissä uuden poikkeusoloperusteen mukaisessa tilanteessa. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Anteeksi, ministeri Henriksson. — Nyt on täällä salissa turhan paljon mutinaa ja jupinaa. Keskitytään kuuntelemaan ministeriä. — Olkaa hyvä.

Arvoisa puhemies! Ehdotetaan, että lisättäisiin kokonaan uusi luku rajaturvallisuuden sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä niin sanotuissa hybridipoikkeusoloissa. Lakiin lisättäisiin myös uusi pykälä, jonka tarkoituksena on turvata väestölle välttämättömien elintarvikkeiden ym. saaminen tilanteessa, jossa esimerkiksi pankki- ja luotokortit eivät häiriön takia toimi. Myös laajamittainen niin sanottu välineellistetty maahantulo voisi yksinään tai yhdessä muiden vaikuttamistoimenpiteiden kanssa muodostaa ehdotetun uuden poikkeusolon. Esitys sisältää tiettyjä tilanteen hallintaan liittyviä toimivaltuuksia poikkeuksellisen laajamittaisen maahantulon tilanteessa, esimerkiksi uudet säännökset liikkumisen ja oleskelun rajoittamisesta ja kuljetusten järjestämisestä.

Arvoisa puhemies! Julkisuudessa on esitetty harhaanjohtavia väitteitä, että turvapaikanhakijoille oltaisiin tämän esityksen perusteella antamassa suomalaisten asuntoja ja autoja. Tässä yhteydessä haluan todeta, että esityksellä ei olla antamassa autoja tai asuntoja mahdollisille turvapaikanhakijoille. [Ben Zyskowicz: Ei omistukseensa!] Voi ilmetä tilanteita, joissa pakolaisia tulee Suomeen siinä määrin, että tarvitaan tilapäisesti kuljetus- ja majoituspaikkakapasiteettia. Ensisijaisesti kapasiteetti [Välihuutoja oikealta] tulee poikkeusoloissakin hankkia markkinoilta sopimuksin. Vain äärimmäisessä ja poikkeuksellisessa tilanteessa Migrillä olisi tilapäinen käyttöoikeus esimerkiksi tietynlaisten muiden kuin asuintilojen käyttöön vastaanoton järjestämistä varten, ja siitä maksettaisiin valtion varoista täysi korvaus. Nämä kyseiset säännökset on otettu mukaan sisäministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön esityksestä.

Arvoisa puhemies! Sääntely, jolla olisi mahdollista jo valtakunnan rajalla ehkäistä ja rajoittaa välineellistettyä maahantuloa sen lisäksi, mitä nykylainsäädäntö jo mahdollistaa, valmistellaan erikseen hyvin pikaisella aikataululla yhteistyössä SM:n ja OM:n kesken. [Ben Zyskowicz: Jos!] Tämän erikseen valmisteltavan osion on tarkoitus pitää sisällään sekä rajavartiolain tarkistaminen että lisätoimivaltuuksia valmiuslakiin. Jatkovalmistelussa olevat maahantuloa koskevat säännökset on tarkoitus antaa täydentävänä hallituksen esityksenä mahdollisimman pian. [Perussuomalaisten ryhmästä: Parin viikon päästä!]

Välineellistetyn laajamittaisen maahantulon torjuntaan sekä kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämiseen tähtäävään sääntelyyn liittyy EU-oikeuden ja Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten kannalta vaikeasti ratkaistavia ja monimutkaisia oikeudellisia kysymyksiä. Tällaista sääntelyä, joka koskee myös EU:n ulkorajaa, ei ole viisasta antaa varmistamatta ehdotuksen oikeudellista hyväksyttävyyttä ensin Euroopan komissiolta. [Ben Zyskowicz: Toimivatko muut maat samoin?]

Nyt on keskeistä huomioda, että Suomen pitää varautua hybridivaikuttamisen eri muotoihin laajasti ja kattavasti. Annetulla esityksellä varaudutaan myös esimerkiksi kybervai-
kuttamiseen, vakaviin kriittisen infrastruktuurin häiriöihin sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantumiseen hybridivaikuttamisen johdosta. Nostamalla hybridiuhat nyt valmiuslakiin ja mahdollistamalla niistä aiheutuvien haittojen tehokkaan minimoimisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

parannamme suomalaisen yhteiskunnan kykyä kestää meihin kohdistuvaa ulkoista painetta. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Jaa, täällä onkin halukkuutta debatointiin. Jos näin, niin nouskaa seisomaan ja painakaa V-painiketta. — Edustaja Heinonen.

14.10 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Tämä esitys pitää sisällään kyllä ihan hyviäkin toimenpiteitä, mutta, arvoisa ministeri, se oleellisin tästä puuttuu, eli se, että voitaisiin sulkea raja välineellisen maahanmuuton tilanteissa. Se on jäänyt teiltä nyt tekemättä, ja kysymys kuuluu: miksi sitä ei ole tehty sen jälkeen, kun hyvin on ollut tiedossa tämä uhka, joka on toteutunut muutamissa EU-maissa jo meitä ennen?

Te kuitenkin haluatte välineellistetyinkin maahantulon myötä Suomeen tuleville oikeuden saada asunnon, rakennuksia ja myös suomalaisille tässä laissa, uudessa 122 b §:ssä, velvollisuuden luovuttaa näitä. Eli eikö nyt olisi järkevämpää viheltää se peli poikki rajalla, silloin kun kyse on välineellistetystä maahanmuutosta, eli todeta, että me emme nyt tois-taiseksi ota vastaan turvapaikkahakemuksia, [Puhemies koputtaa] kun tässä tätä käytetään hybridivaikuttamisen keinona?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

14.11 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, tämä hallituksen esitys ei vastaa siihen juurisyyhyn, mitä ollaan yritetty torjua, eli hybridi-vaikutukseen ja sen pysäyttämiseen ja lopettamiseen. Perussuomalaiset ovat vaatineet tässä jo viime kaudesta asti, että hallitus tuo sellaisen esityksen, jolla raja voidaan sulkea selkeästi, ilman mitään selityksiä siitä, miten juridiikka siinä asiaan suhtautuu, ja tällaista esitystä ei tässä ole. Tämän vuoksi perussuomalaisten on vaikea hyväksyä hallituksen toimia. Kysynkin nytten tässä saman kysymyksen, minkä viime viikolla teimme kyselytunnilla ja monesti olemme tehneet: milloin te tuotte sellaisen esityksen, jossa se raja voidaan sulkea, jos tällaista välineellistämistä käytetään Suomen rajalla? Kertokaa meille, kuinka nopeasti sellainen esitys tulee vai tuleeko sitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

14.12 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies! On hyvä, että hybridiuhat nyt tuodaan valmiuslakiin, ja siitä annan hallitukselle kiitoksen, mutta en ymmärrä, miksi on niin vaikea tuoda sellainen esitys, jolla korjattaisiin ne kaikkein vakavimmat uhat, joista täälläkin on moneen kertaan keskusteltu, joista on tehty välikysymys, eli tämä esitys ei tuo kuitenkaan niitä tarvittavia mahdollisuuksia reagoida rajalla laajamittaiseen maahantuloon. Hallituksen esityksessä todetaan, että tämä kokonaisuus on eriytetty omaan valmisteluun ja asiaa selvitetään ja että tarvittaessa esitys tuodaan täydentävänä eduskuntaan ennen kesän istuntotaukoa. Tähän jää vielä monta kysymystä, ”tarvittaessa tuodaan”: tuodaanko esitys, [Antti Lindtman: Kyllä se tuodaan!] ja mikä on se aikataulu, jolla tämän esityksen tuotte? [Antti Lindtman: Tämä hallitus tuo! — Jukka Gustafsson: Tuodaan!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koskinen.

14.13 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri totesi, että käytettiin pikakaistaa. Menohan oli vähän kuin vappuna Espalla, että seurantaryhmä ei ehtinyt oikein kunnolla paneutua tähän A-esitykseen, mutta on luvattu, että me ehdimme käydä sen B-vaiheen, elikkä juuri sen, jonka ministerikin lupasi, että otetaan tämä rajan sulku -osa mukaan valmiuslakiin ja rajavartio-, rajaturvallisuuslakiin, ja se on välttämätöntä.

Tässä ehkä vähän liikaa sisäministeriönkin valmistelu on keskittynyt ajattelemaan tätä turvapaikanhakusymystä, kun toisaalta maan suvereniteetin ytimessä on sen rajojen valvonta ja niistä päättäminen. Tässä pitäisi katsoa erilaisia oikeusperiaatteita tasapainoisesti vastakkain ja myös näitä force majeure -tilanteita, välttämättömiä tilanteita, jolloin raja pitää pystyä sulkemaan. Tähän valmisteluun tarvitaan nyt ripeästi riittävät resurssit, että ne saadaan ennen juhannusta yhdistettyä tähän esitykseen, [Puhemies koputtaa] niin että ne ehtii eduskunta käsitellä hyvissä ajoin ennen kesää. — Kiitos. [Timo Heinonen: Kuka tätä nyt vastustaa? Vihreät?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Könttä.

14.15 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hybridivaikuttaminen on aito uhka, johon myös meillä Suomessa on varauduttava. Yksi keino siinä on maahanmuuton välineellistäminen, josta tänäänkin on täällä puhuttava. On äärettömän tärkeää, että tilkitsemme kaikki ne keinot, joilla Suomea ja suomalaisia voidaan uhata. Kun kuuntelin tuon ministerin puheenvuoron tarkasti, niin hän kyllä sanoi, että hän tuo pikavauhtia tähän jatkoesityksen, jossa puututaan myös tähän maahanmuuton välineellistämiseen. [Välihuutoja — Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ministeri, voisitteko vastata vielä tälle eduskunnalle ja oppositiolle, kun he kuuntelevat nyt oikein tarkoin: huolehtiihan valtiovalta siitä, että tarvittaessa me suojelemme Suomea ja suomalaisia kaikkia ulkoisia uhkia kohtaan kaikin keinoin? [Välihuutoja oikealta]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen, Mari.

14.15 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekä kansalaiset että puolueet odottivat tähän esitykseen niitä pykäläiä, joilla keskeytetään turvapaikkahakemusten vastaanottaminen silloin, kun kysymys on tämmöisestä välineellistämistilanteesta. Ei tullut, tuli sen sijaan mahdollisuus ottaa sekä ajoneuvoja että rakennuksia haltuun ja liittää siihen vielä liikkumisrajoitukset.

Oppositio teki tässä viime vuoden puolella, marraskuussa, välikysymyksen tästä asiasta. Tuolloin te vastasitte, että ei ole mitään hätää, tätä valmistellaan — siitä on siis viisi kuukautta — ja te kerroitte tuolloin, että jo nyt voidaan keskittää nämä hakemukset yhteen paikkaan. Voitteko te nyt kertoa, mitä te olette kysymässä EU-komissiosta, kun te olette kysymässä sieltä tätä keskittämisen mahdollisuutta, johon te itse jo vastasitte viime marraskuussa täällä? Eli kyllä tämä nyt, oikeusministeri, haikahtaa hivenen poliittiselta, ei niinkään [Puhemies koputtaa] juridiselta ongelmalta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Zyskowicz.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

14.17 **Ben Zyskiewicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puhun samasta kuin muutkin. Ministeri, lupasitte täydentävän esityksen. Edustaja Könttä, oppositio ei osaa pelkästään kuunnella, vaan se osaa myös lukea. Hallituksen esityksen sivulla 6 sanotaan ”jos valmiuslakiin pidetään aiheellisena” ja niin edelleen, siis ”jos”. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä pidetään! — Oikealta: Miksi siellä on ”jos”?] Kysyn, ministeri Henriksson — ei riitä ryhmäpuheenjohtaja Lindtmanin vakuutus: Onko hallitus tuomassa tällaisen esityksen eduskunnalle? Jos on, miksi täällä lukee ”jos pidetään aiheellisena”?

Toinen seikka: Olen nähnyt oikeustieteen tohtori Timosen näkemyksen tv-uutisista, teidän tiedotustilaisuudestanne, ja te olette varatuomari, minä olen pelkkä oikeustieteen kandidaatti, mutta silti kyseenalaistan sen, että tällainen säädös, mistä nyt puhumme, olisi Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten vastainen. Ensinnäkin, onko tällaisessa tilanteessa todellakin kyse turvapaikanhausta, vai onko kyseessä eräänlainen valeoikeustoimi? Toiseksi, tällainen perusoikeusvertailu, [Puhemies koputtaa] Suomessa olevien suomalaisten oikeudet versus [Puhemies: Ja nyt!] turvapaikanhakijoiden oikeudet. Kolmas kysymys, herra puhemies: onko jokin muukin maa kysynyt komissiolta, saako tällaisen pykälän [Puhemies: Nyt aika ylitetty reilusti!] säätää?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Savola.

14.18 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä Suomen ja suomalaisten turvallisuus tulee aina ensin. Sen vuoksi on hyvä, että nyt tässä lisätalousarviossa ja hallituksen päätöksissä on jo tehty mittavia panostuksia Rajavartiolaitokselle valvontakyvyn parantamiseen, laajamittaisen maahantulon hallintaan, voimankäyttöön ja suojaan, tilannekuvaan, johtamiseen, liikkuvuuteen, toimintavarmuuteen, kyberturvallisuuteen ja niin edelleen — nämä ovat juuri niitä merkittäviä panostuksia, joita pitää tehdä Suomen ja suomalaisten turvallisuuden parantamiseksi.

Myös minä kannustan siihen nopeaan täydentävän esityksen tuomiseen tänne saliin. Sitä tarvitaan, ja on hyvä, että ministeri sen kertoi ja edustaja Lindtman sen täällä vakuutti myöskin, [Timo Heinonen: Vihreät eivät ole hyväksyneet!] että tänne on tulossa täydentävä esitys liittyen tähän hybrdivaikuttamiseen liittyvään lainsäädäntöön. Sitä tarvitaan. Suomi ja suomalaisten turvallisuus tulevat aina ensin. [Ben Zyskiewicz: Hyvä, kaikki tuntuvat olevan samaa mieltä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindtman.

14.19 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On täysin selvää, että Suomi kaikissa tilanteissa pitää huolen siitä, että me emme hyväksy minkäänlaista hybrdivaikuttamista tilanteessa, jossa turvapaikanhakijoita välineellistetään, tai muussaakaan tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Onko tästä epäselvää, että tämä toinen esitys on tulossa? Ei ole, se tulee. [Oikealta: Koska?] Tavoistani poiketen viime kyselytunnilla en ollut, mutta luin pöytäkirjan, jossa edustaja Rantanen kysyi: ”Onhan hallitus tarvittaessa valmis sulkemaan Suomen rajan, jos yli tulemista pyritään käyttämään vihamielisessä tarkoituksessa?” Tämä oli kysymys, ja valtiovarainministeri Saarikko, joka oli ilmeisesti silloin pääministerin sijainen, vastasi: ”Arvoisa puhemies! Kyllä on.” Tämä on selkeä hallituksen linja, [Timo Heinonen: Hyvä!] selkeä hallituksen ilmoitus, jonka hallituksen pääministerin sijainen täs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

sä salissa ilmoitti. Eikö niin, että tämä on koko hallituksen linja, arvoisa oikeusministeri? [Ben Zyskowicz: Eli esitys on tulossa. Miksi täällä lukee ”jos”? Kuka tämmöisen on kirjoittanut?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koponen, Ari.

14.20 **Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhtä asiaa en ymmärrä: Kun kysyn korkea-arvoisilta Rajalla työskenteleviltä henkilöiltä, onko heillä kaikki työkalut, jos esimerkiksi Venäjä masinoi siirtolaisvyöryn rajalle, he vastaavat: ei ole. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: No ei pidä paikkaansa! — Keneltä olet kysynyt? — Eduskunnasta: Olisit kysynyt Lindtmanilta!] Täällä ministerit kertovat viikosta toiseen: kyllä on. Kumpaa uskon? Tässä asiassa uskon Rajaa. [Jukka Gustafsson: Me uskomme Lindtmaniin kyllä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiuru, Pauli.

14.21 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime syksynä Valko-Venäjä osoitti melkoista häikäilemättömyyttä: käytti hybridivaikuttamiskeinona pakolaisia, suorastaan pakotti ja ohjasi heitä Puolan rajalle. Puola reagoi voimakkaasti, juuri sillä tavalla kuin itsenäisen valtion pitääkin reagoida silloin, kun oman valtion rajaa puolustetaan, eli Puola esti tämän pakolaisvyöryn oman rajansa yli. Mitä teki EU? EU:n komission puheenjohtaja von der Leyen osoitti solidaarisuutensa Puolalle. Tämä on mielestäni selvä viesti siitä, että rajan puolustamisen pitää olla mahdollista, ja sen pitää olla mahdollista myös Suomessa kaikissa tilanteissa, kun hybridivaikuttamiskeinoja mahdollisesti käytetään.

No, puheenvuorossani täydennän lisää — toivottavasti ehtii tämän 45 minuutin aikana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vehviläinen.

14.22 **Anu Vehviläinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on oikeusvaltio, ja meidän lainsäädännön pitää perustua siihen, että lait noudattavat kansainvälisiä oikeutta ja myös EU-oikeutta. Mutta samalla kyllä totean, että olen itsekin viime vuosien aikana pohtinut sitä, ovatko nämä kansainväliset sopimukset todellakin vanhettuneet siihen aikaan nähden, missä tänä päivänä ollaan. Ei meillä ollut silloin, kun näitä on laadittu, tällaista välineellistettyä maahanmuuttoa, joka on itse asiassa terminäkin aika epämiellyttävä — aina pitää kansalaisille kertoa, mistä on kysymys, kun välineellistetään maahanmuuttoa.

Sitten tähän itse asiaan: Totta kai olisi ollut parempi, että olisi ollut kerralla koko pykälä ja kerralla olisi saatu tämä hyväksyttyä, mutta nyt mennään näin, ja minusta olisi erittäin huono asia, jos emme veisi tätä eteenpäin. Sitten todellakin eduskunnan tahto on, että tähän tulee täydentävä esitys. Tämä esitys oli parlamentaarisessa työryhmässä pikakäynnillä, ja täytyy todeta, että ehkä sinne oikeusministeriön virkamiehillä on jäänyt se ”jos”-sana, [Puhemies koputtaa] johonka täällä edustaja Zyskowicz kiinnitti huomiota. [Oikealta: Toivotaan näin! — Päivi Räsänen: Ministeri voi vahvistaa sen!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Henriksson, kolme minuuttia.

14.23 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin hyvä, että täällä keskustellaan. Hallitus tulee kaikissa tilanteissa turvaamaan Suomen ja suomalaisten turvallisuuden, siitä voitte kaikki olla varmoja. [Timo Heinonen: No nyt Putin uskoo!] Samalla on hyvä muistuttaa siitä, että tässä salissa ei voi yksityiskohtaisesti ruveta avaamaan kaikkea sitä, miten Suomi operatiivisesti tulisi rajalla toimimaan [Mari Rantanen: Miksei voi, kun se perustuu lakiin?] mahdollisen hybridivaikuttamisen tilanteessa. Uskon, että kaikki vastuulliset kansanedustajat myös sen ymmärtävät. [Mauri Peltokangas: Voitte kertoa, milloin pykälät tulevat! Kierrätte kuin kissa kuumaa puuroa!]

Haluan myös muistuttaa teitä siitä, mitä sisäministeri Mikkonen on tässä salissa tuonut esille. Hän on todennut näin: ”Mutta sen lisäksi meillä on jo nyt mahdollisuus sulkea rajanylityspaikkoja. Me voimme sulkea itärajalta vaikka kaikki rajanylityspaikat, jos on tarve, ja meidän Rajavartiolaitoksellamme on olemassa suunnitelmat siihen, miten vastataan tämäntyyppisiin vaikuttamisyrityksiin.” Näin ministeri Mikkonen on todennut täällä eduskunnan edessä.

No, sääntely, jolla olisi mahdollista jo valtakunnanrajalla ehkäistä ja rajoittaa välineellistettyä maahantuloa sen lisäksi, mitä nykylainsäädäntö jo mahdollistaa, niin kuin sanoin, valmistellaan nyt pikavauhtia yhteistyössä SM:n ja oikeusministeriön kanssa. Tämän erikseen valmisteltavan osion on tarkoitus pitää sisällään sekä rajavartiolaiton tarkistaminen että lisätoimivaltuuksia valmiuslakiin. Jatkovalmistelussa olevat maahantuloa koskevat säännökset on siis tarkoitus antaa täydentävänä hallituksen esityksenä ja niin pian kuin mahdollista. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Välineellistetyä laajamittaisen maahantulon torjuntaan sekä kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämiseen tähtäävään sääntelyyn liittyy, niin kuin olen täällä tuonut esille, EU-oikeuden ja Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten kannalta vaikeasti ratkaistavia ja monimutkaisia oikeudellisia kysymyksiä, ja ministerihän ei voi tuoda lakiesitystä tänne, jos ei ole sellaista virkamiestä, joka sen esittelisi. Virkavastuulla toimivat virkamiehet lähtevät siitä, että sen, mitä he esittävät, pitää olla myös linjassa EU-oikeuden kanssa. Se kuuluu myös oikeusvaltioperiaatteen tärkeisiin periaatteisiin, ja näin toimitaan Suomessa, vaikka kuinka ollaan toimittu muissa maissa.

No, varmasti myös kokoomus omalta osaltaan tunnistaa tähän asiaan liittyvät vaikeat oikeudelliset kysymykset, koska teillä oli viime kaudella silloin, kun tuli tuhansia maahanmuuttajia tai turvapaikanhakijoita Lappiin, sekä sisä- että oikeusministerin salkku. Tehtiinkö silloin muutoksia valmiuslakiin? Ei tehty. Nyt tämä hallitus toimii, ja tämä hallitus tekee. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mitä edustaja Heinonen nyt sanoo? — Timo Heinonen: Ei, ei! — Ben Zyskowiezin välihuuto — Keskustan ryhmästä: Silloin puhuttiin ja nyt tehdään!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

14.26 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei siitä vain kyllä päästä mihinkään, että nimenomaan pihvi puuttuu tästä esityksestä eli se toimivaltuus turvapaikanhaun keskeyttämisestä hybridivaikuttamistilanteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

Arvoisa puhemies! Se, mitä ministeri täällä toteaa, että tiettyjä tai joitakin rajanylityspaikkoja voidaan sulkea, ei riitä. Meillä on 1 340 kilometriä yhteistä rajaa Venäjän kanssa. Se ei riitä, että me vain joitakin paikkoja suljemme, koska myös muualta voidaan tulla ylitse.

Mitä tulee siihen, että nyt ollaan komissiolta sitten pyytämässä lupaa lainsäädäntöuudistuksen tekemiseen, niin se todella ihmetyttää. Tämä asia on ollut jo viime syksynä täällä esillä siinä vaiheessa, kun Valko-Venäjä teki vastaavat hybridiopeeraatiot Puolan ja Liettuan rajoilla.

Ja sanottakoon vielä se, että Martti Koskenniemi, emeritusprofessori, 23.11. A-studiossa totesi, että itse asiassa nämä lait voidaan kyllä saattaa kansainvälisen oikeuden mukaisiksi eli käytännössä Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisiksi, kun ne vain oikealla tavalla säädetään, [Puhemies koputtaa] mutta nyt minusta vaikuttaa siltä, että hallitukselta puuttuu tahto.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on aika täyttynyt. — Edustaja Peltokangas.

14.27 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä kun kuuntelee tätä hallituksen ja ministereiden selvittelyä tästä asiasta, niin minulle tulee mieleen sellainen kuin kissa kiertäisi kuumaa puuroa: ei tule vastausta selkeään kysymykseen. Tuodaanko rajalakiin ne tarvittavat pykälät, mitä me kaikki täällä odotamme, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä!] millä aikataululla tuodaan, vai onko nyt niin, [Antti Lindtman: Ei ole!] niin kuin tässä jokainen aistii — niin täällä oppositiossa kuin varmaan tuolla kansan parissa — että jollakin hallituspuolueella on hallituskysymyskortti taskussa [Antti Lindtman: Ei ole!] ja se vedättää sen takia tätä erittäin tärkeää lainsäädäntöä ja koko muu hallitus istuu tuppisuuna ja menee vaikka avantoon yhden puolueen perässä tässä kysymyksessä? Nyt olisi se tärkein ja nopein aika tehdä niitä päätöksiä. Ei riitä se, että katsotaan, tarkastellaan, tuodaan tuonnempana. Nyt on kiire. Milloin toimitaan, arvoisa ministeri?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz.

14.28 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tehtiinkö turvapaikkahakemuksen vastaanottaminen mahdolliseksi silloin, kun perussuomalaisilla oli oikeusministeriön salkku? Ei tehty. [Keskustan ryhmästä: Ei tehty!] Ei myöskään silloin, kun kokoomuksella oli oikeusministeriön salkku. Ei myöskään silloin, kun kokoomuksella oli sisäministeriön salkku. [Mauri Peltokangas: Hyökkäsikö Venäjä Ukraina silloin?] — Silloin oli jo ollut ihan samaa välineellistämistä rajalla. — Petteri Orpo totesi viimeksi tässä muutama vuosi sitten, että ei tehty, koska kansainväliset sopimukset sen estävät. Samat sopimukset ovat voimassa myös tänään. Ymmärrän hyvin, että johdonmukaisuutta ei voi vaatia oppositiolta. [Ben Zyskowitz: Eikä hallitukselta!] Ymmärrän hyvin, että pitää aina sopeutua sen mukaan, millä saa enemmän peukkuja sosiaalisessa mediassa tai jossain muualla [Välihuutoja oikealta — Puhemies koputtaa] — tai jossain muualla — mutta hallituksella on vastuu, [Puhemies: Ja Adlercreutzilla puheenvuoro!] ministeriöllä on vastuu. Meidän pitää noudattaa sitä johdonmukaista linjaa, mitä Suomessa on noudatettu jo vuosikymmenten ajan. Mikään laki ei varmaankaan sano, montako pistettä pitää olla auki vai pitääkö niitä olla ollenkaan, mutta sikäli kun piste on auki, [Puhemies koputtaa] sikäli kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

siellä on virkamies vastaanottamassa hakemusta, niin näyttää hyvinkin siltä, että hakemus silloin tulee ottaa vastaan. Tätä selvitetään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinäluoma.

14.30 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän erittäin tärkeänä, että kun kyseessä on näin vakava, myös sisäistä turvallisuutta koskeva kysymys, meidän viestimme tästä salista on hyvin selvä ja yksioikoinen. Ja se on: Suomen ja suomalaisten turvallisuuden on tultava aina, aina ensin, [Ben Zyskowicz: Kuulitteko, edustaja Adlercreutz? — Anders Adlercreutz: Sillä linjalla jatketaan!] silloin kun kyseessä on ulkopuolelta Suomeen kohdistuva hyökkäys ja pyrkimys horjuttaa yhteiskuntarauhaamme, ja tästä ei ole kahta sanaakaan.

Kiitos hallitukselle, että olette nyt ryhtyneet toimeen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että tarvittaessa raja on voitava laittaa kiinni myös turvapaikanhaulta, aivan kuten pääministerin sijainen, ministeri Saarikko viime kyselytunnilla totesi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se ei ole!] Ja nyt ministeri Henriksson on täällä todennut useampaan kertaan, että nämä päivitykset tuodaan eduskuntaan ja ne tuodaan pikaisella aikataululla. Mitä epäselvyyttä tässä on enää? [Mikko Lundén: Hyvä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vestman.

14.31 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitukselta kysyttiin viime torstaina, onhan hallitus valmis sulkemaan Suomen rajan, jos rajan yli tulemista pyritään käyttämään vihamielisessä tarkoituksessa, ministeri Saarikko vastasi yksikantaan: ”Kyllä on.” [Antti Lindtman: Juuri näin!] Hyvä, juuri näin tulee toimia, jos Suomi joutuu hybridioperaation kohteeksi itärajalla. Koko rajavyöhyke on tällöin suljettava myös turvapaikanhaulta.

Hallituksen viesti ei kuitenkaan ole selvä, kuten äsken edustaja Adlercreutzin puheenvuorosta ja oikeusministeriön tiedotustilaisuudessa viime viikolla kuultiin. Jos — ja toivon todella: kun — hallituksen tahto on se, että koko itäraja voidaan tarvittaessa sulkea, tätä varten tarvitaan pykälät. Suomi on oikeusvaltio, ja se tarkoittaa sitä, että viranomaisen toiminnan pitää perustua lakiin. Kysymys, oikeusministeri: tuoko hallitus eduskuntaan selkaiset rajapykälät, joiden nojalla tarvittaessa koko itäinen rajavyöhyke voidaan sulkea?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kemppi.

14.32 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä ei ole yhden puolueen kysymys, niin kuin kuulen täällä salissa huudeltavan puolin ja toisin. Tässä on kysymys suomalaisten turvallisuudesta, joka on meidän kaikkien kysymys.

Tämä uudistus on kokonaisuus, jossa on kaksi osaa. Se on käynyt meille varsin selväksi. Ensimmäinen osa, joka puuttuu tähän hybridi vaikuttamiseen ja tilkitsee lainsäädäntöä sielä, on varsin tarpeellinen. Ja sitten on tämä toinen osa, jolla tulee voida sulkea itäraja, estää maahanmuutto väestövaikuttamisen välineenä.

Itse asiassa ihmettelin, kun edustaja Kauma täällä totesi, että pihvi puuttuu. Sehän puuttui jo 2015, kun tämänkaltaista toimintaa Suomessa nähtiin. Silloin se ei teitä häirinnyt, mutta nyt me laitamme sen kuntoon. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Ajattelen, että tässä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

toimittava yhdessä, yhteisesti eteenpäin. Tärkeintä on nopeus. Sellainen esitys olisi täysi susi, joka kaatuisi meidän valiokuntiin, eli oikeusvaltio pitää huolta, että kansainvälisen oikeuden raamit toteutuvat tässä esityksessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

14.33 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! On tärkeää, että hybridi vaikuttaminen saadaan tänne lakiin poikkeusolojen toteamisen perusteeksi, ja tästä toki voi antaa hallitukselle kiitosta, mutta niin kuin täällä monet kollegat ovat toivoneet, niin maahanmuuton välineellistämisen estämiseen liittyviä pykäläiä kovasti nyt kaivataan ja toivotaan. Ymmärrän toki, että siinä on näitä EU:n ja kansainvälisten sopimusten ja perusoikeusnäkökulmia. Ne pitää selvittää, mutta näettekö, ministeri, mahdollisena, että tätä esitystä pidettäisiin täällä eduskunnassa niin kauan auki, että saadaan tänne täydentävä esitys ja sitten ne yhtä aikaa viedään nopeasti ja ripeästi maaliin? Pitäisin tätä kyllä itse parhaana mahdollisena tapana edetä tässä asiassa.

Sitten toinen kysymys liittyy maastoesteisiin. Eli tosiasiallisestihan totaalisesti tuota rajaa ei pysty tilkitsemään millään muulla kuin maastoesteellä. Vaikka tämä kuuluu varmaan enemmän sinne sisäministeriön puolelle, niin näettekö oikeusministerinä esteitä sille, että tarvittaessa esimerkiksi osa Suomen rajasta voidaan maastoesteillä sulkea?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiviranta.

14.34 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valmiuslain poikkeusolojen määritelmään lisätty uusi kohta kattaa erityisesti hybridiuhkia. Tällainen vaikuttaminen voisi kohdistua esimerkiksi julkisen vallan päätöksentekokykyyn, kriittiseen infrastruktuuriin, rajaturvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen.

Täällä keskustelu on yksipuolisesti kohdistunut tähän tulevaan esitykseen, jonka ministeri Henriksson meille lupasi ja joka koskee välineellistetyn maahantulon estämiseen tai hillitsemiseen tarvittavia lisätoimivaltuuksia. Se vaatii, ymmärrän sen, erittäin huolellista valmistelua ottaen huomioon kansainväliset velvoitteemme. Uskon, että tämä hallitus, toisin kuin aikaisemmat hallitukset, joissa oppositiokin on ollut laajasti edustettuna, tulee tästä tehtävästä selviytymään. [Jukka Gustafsson: Hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

14.35 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pitkän linjan valtiopäivämies Hannes Manninen joskus luonnehti eduskuntaa sillä tavalla erikoiseksi paikaksi, että täällä usein menee eteenpäin kuin juna sellaisia hallituksen esityksiä, joista kukaan ei oikein tiedä, kuka niitä kannattaa varsinaisesti, ja toisaalta sitten taas täällä ei millään tunnu tulevan päätöksiä asioista, joita kaikki kannattavat. Ja tässä nyt mielestäni hallitus on kyllä jossain määrin meriselityksen velkaa, koska kyllähän tämä sali jakaa täysin yhtenäisesti tämän näkemyksen siitä, että raja pitää voida panna kiinni, jos Suomea hybridihyökkäyksellä uhataan. Valko-Venäjältä Puolaan ja Liettuaan kohdistuneesta hyökkäyksestä on jo puoli vuotta aikaa, niin miksi edelleen hallituksen esityksessä lukee, että jos koetaan, että on tarvetta sellaisille pykälille, joilla aivan yksiselitteisesti tällaiselle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

mahdolliselle hybridihyökkäyksen tekijälle kerrotaan, että Suomi pystyy tällaisen hyökkäyksen torjumaan, raja pannaan kiinni. Miksi siellä lukee ”jos”?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kivisaari.

14.36 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti valitettava tosiasia, että kyllä me saatamme kohdata tilanteita, joissa vihamielistä vaikuttamista voi kohdistua esimerkiksi julkisen vallan päätöksentekoon, kriittiseen infrastruktuuriin, rajaturvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Ja tässähän on kyse nyt siitä, että me varmistamme valmiuslain ajantasaisuuden suhteessa vallitseviin turvallisuushäiriöihin. Näin hallitus nyt tekee. Se siis reagoi, se toimii ja tuo tarvittavan esityksen. [Timo Heinosen välihuuto] Kyllä meidän lähtökohtamme hallituspuolueissa on kiittää siitä, että vallitsevaan tilanteeseen on reagoitu. Ja mitä tulee tähän täydentävään esitykseen, josta me kaikki olemme yhtä mieltä — [Timo Heinonen: Paitsi RKP!] josta me kaikki olemme samaa mieltä — niin se on tulossa. En oikein löydä, että mistä tässä pitäisi niin kuin kinastella, koska sellaista kinastelun aihetta ei ole olemassakaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Aittakumpu ja sen jälkeen ministeri ja sitten mennään puhujalistaan.

14.37 Pekka Aittakumpu kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on täällä lapsia ja nuoriakin kuulijoina, ja on erittäin tärkeää, että ministeri Henriksson toi asian niin selvästi esille, että aivan pieni lapsikin ymmärtää, että Suomi suojelee rajojaan. Suomi suojelee rajojaan.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä, että lainsäädännön ohella myöskin resurssit pidetään kunnossa, ja on hienoa, että hallitus päätti kehysriihessä merkittävistä lisäsatsauksista Rajavartiolaitokselle myös laajamittaisen maahantulon torjuntaan. Tämä näkyy muun muassa henkilöstön määrän nopeana lisäämisellä noin 100 rajavartijalla, ja Rajavartiolaitoksen uusien lentokoneiden hankintaan varaudutaan 163 miljoonalla.

Arvoisa puhemies! Keskusta pitää äärimmäisen tärkeänä, että Suomi on nyt valmis ja varautunut, ja toivon, että nämä tarvittavat lainmuutokset tuodaan ripeästi täydentävässä esityksessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Henriksson, kolme minuuttia.

14.38 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Haluan vielä keran korostaa, että hallitus tulee kaikissa olosuhteissa turvaamaan suomalaisten turvallisuuden, Suomen turvallisuuden ja meidän itsenäisyyden. [Eveliina Heinäluoma: Juuri näin!] Se on ilman muuta niin selvä asia, että sitä ei tarvitse kenenkään epäillä. Ja nyt on kyse siitä, että olette peräänkuuluttaneet, koska tulee sitten se täydentävä esitys ja tulee se. Se tulee, se täydentävä esitys tulee, [Mari Rantanen: Mitäs se sisältää?] ja tulen tuomaan sen tänne niin pian kuin on mahdollista. Sisäministeriö valmistelee ministeri Mikkosen johdolla rajalain muutoksen.

Niin kuin kaikki tässä salissa tietävät, normaalilainsäädäntöön pitää aina tuoda kaikki se, mitä voi tehdä normaalilainsäädännössä. Valmiuslakiin tuodaan vain sellaista, mitä ei ole mahdollista tuoda normaalilainsäädäntöön, mutta myös sen, mitä tuodaan valmiusla-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

kiin ja esitetään siellä, pitää olla sellaista, että se on linjassa EU-oikeuden ja kansainvälisten sopimusten kanssa, ja tätä halutaan nyt varmistaa komissiolta. Elikkä me haluamme kaikki kyllä varmasti ihan samaa, ja me halutaan tuoda tänne — koko hallitus haluaa tuoda tänne — sellaisen esityksen. Mutta se, että tämä on kestänyt, riippuu siitä, että tämä on ollut erittäin vaikeata juridiikkaa. Jos tämä olisi ollut helppo asia, tämä olisi varmasti hoidettu aikojen sitten. [Mari Rantasen välihuuto] Ja uskon, että kaikki, jotka ovat tähän paneutuneet, myös tietävät sen, vaikka täällä halutaan antaa vähän toisenlaista viestiä.

Eli kaiken kaikkiaan se esitys tulee, ja nyt on keskeistä se, että valmiuslakia täydennetään uudella hybridiuhkia koskevalla säännöksellä, koska turvallisuustilanne on muuttunut niin nopeasti, ja tähän tietenkään ei voi odottaa. Se on tärkeätä, että eduskunta pääsee nyt heti käsittelemään tätä. Ja niin kuin edustaja Essayah tässä kysyi, niin minäkin näen sen niin, että olisi sitten viisasta varmasti toimia sillä tavalla, että kun meillä on se täydentävä, niin ne voidaan sitten käsitellä yhdessä. Ja toivottavasti eduskunta on silloin ehtinyt jo käsitellä tämän, koska tähän sisältyy paljon erittäin hyviä ja tarpeellisia uudistuksia ja muutoksia, ja nekin pitää käsitellä asianmukaisesti.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä kertaalleen nostaa esille sen, että ministeri Mikkonen sisäministerinä on tuonut tässä salissa esille myös sen, että ”jos on tarve” — hän on sanonut näin — ”meidän Rajavartiolaitoksellemme on olemassa suunnitelmat siihen, miten vastataan näihin vaikuttamisyrityksiin, ja voimme sulkea itärajalta vaikka kaikki rajanylityspaikat, [Puhemies koputtaa] jos on tarve”. [Välihuutoja] Näin on ministeri Mikkonen todennut täällä, eikä minulla ole mitään syytä epäillä hänen sanomiaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt keskusteluun. Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä.

14.42 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Valmiuslain poikkeusolojen määritelmää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että määritelmässä otettaisiin nykyistä kattavammin huomioon erilaiset hybridiuhat. Tämä on hyvä ja tarpeellinen tavoite.

Suomen turvallisuusympäristö on nykyisen valmiuslain voimaantulon jälkeen muuttunut perustavanlaatuisesti. Turvallisuustilanne on epävakaa ja yhä vaikeammin ennakoitavissa. 1990-luvulla vallinneesta optimismista ei ole enää jäljellä kuin muisto. Georgian sota 2008, Krimin valtaus 2014 ja helmikuussa tänä vuonna alkanut laaja hyökkäys Ukrainaan pakottavat myös Suomen varautumaan aivan uudella tavalla erilaisiin turvallisuuttamme uhkaaviin tilanteisiin.

Hybridivaikuttaminen on lisääntynyt ja saanut uusia muotoja. Niillä voidaan valmistella aseellista hyökkäystä. Aina motiiveja on vaikea edes ymmärtää rationaalisella ajattelulla. Häikäilemättömyyttä hybridivaikuttamisessa rajoittaa vain mielikuvituksen puute.

Yksi vaikuttamisen keino on välineellistää ihmisiä harhaan johtamalla, rohkaisemalla tai jopa pakottamalla heitä laajaan muuttoaaltoon rajan yli. Viime syksynä Puolan rajalla nähtiin irvokas tapahtumasarja, jossa pakolaisia ohjattiin tai suorastaan työnnettiin Valko-Venäjältä Puolan rajalle. Puola pysäytti muuttoaallon, tai paremminkin hyökkäyksen, voimakkailla toimillaan omalla rajallaan. EU ei puuttunut Puolan toimintaan vaan päinvastoin osoitti tukensa Puolalle.

Itsenäisellä valtiolla pitää olla oikeus puolustaa rajojaan ja kokonaisturvallisuuttaan. Kysymys on myös pakolaisten ihmisoikeuksista. Heitä ei saa käyttää hybridivaikuttami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

sen työkaluna ja saattaa vaaraan rajavyöhykkeellä. Huomionarvoista on, että Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ilmaisi solidaarisuutensa Puolalle.

Arvoisa puhemies! Viime syksynä kokoomus teki yhdessä muun opposition kanssa välikysymyksen Suomen varautumisesta siirtolaisvirtojen ohjaamiseen perustuvaan hybridi-vaikuttamiseen. Esitimme lainsäädännön muuttamista siten, että Suomi on myös lainsäädännöllisesti varauduttava muuttoliikkeellä tehtävään hybridi-vaikuttamiseen. Tuolloin hallitus kieltäytyi tekemästä tarvittavia muutoksia lainsäädäntöön.

Ukrainan tilanne sai kuitenkin hallituksen toimimaan pakon edessä. Oikeusministeriössä aloitettiin valmiuslain pikaiseen tarkasteluun tähtäävä valmistelu laajan, yli kolme vuotta kestävä kokonaisuudistuksen ohella.

Ongelma on tässä käsiteltävässä esityksessä edelleen olemassa: onko Suomi lainsäädännössään riittävällä tavalla varautunut muuttoliikkeen ohjaamisella tapahtuvaan hybridi-vaikuttamiseen. Maahantulon rajoittamista koskevia pykälä ei nimittäin ole vielä annettu, vaan ne laitettiin jatkovalmisteluun.

Myös erilaiset tulkinnat voimassa olevasta lainsäädännöstä hämmentävät. Välikysymyskeskustelussa marraskuussa ministeri Mikkonen sanoi: ”Edes kolmannen valtion moitittava toiminta ei oikeuta kieltämään yksilöltä oikeutta hakea turvapaikkaa.” Maaliskuussa sisäministeri Mikkonen vastasi kyselytunnilla seuraavasti: ”Esimerkiksi jos itärajalla tällaista laajamittaista välineellistä vaikuttamista tapahtuu, voimme sulkea raja-asemia siltä osin kuin se on tarpeellista, tarvittaessa jopa kaikki.”

Kokoomuksen mielestä on tärkeää, että hybridi-vaikuttamistilanteessa turvapaikkahakemusten vastaanottaminen on tarvittaessa mahdollista keskeyttää väliaikaisesti kokonaan. Tämä on kyettävä viestimään myös ulospäin ennaltaehkäisevän vaikuttamisen varmistamiseksi.

Lisäksi hybridi-vaikuttamistilanteessa ihmisiä todennäköisesti pyritäisiin ohjaamaan virallisten rajanylityspaikkojen lisäksi myös niiden välissä olevien maastorajaosuuksien yli. Rajan laittomasti ylittäneet on voitava palauttaa takaisin rajan toiselle puolelle ilman, että turvapaikkamenettely aktivoituu. Näistä syistä oikeustilaa tulisi selkeyttää viipymättä lainsäädäntöön.

Kokoomus katsoo, että hallituksen esitys on tältä osin puutteellinen, koska siitä puuttuu turvapaikanhaun keskeyttämistä koskeva toimivaltuus. Kokoomus edellyttää turvapaikanhaun keskeyttämistä koskevan toimivaltuuden lisäämistä esitykseen täydentävällä hallituksen esityksellä. Tämä on edellytys sille, että kokoomus voi tukea esitettyjä valmiuslain 122 a ja 122 b §:ien toimivaltuuksia, jotka koskevat kuljetuspalveluja ja velvollisuutta luovuttaa rakennuksia ja huoneistoja.

Lopuksi, puhemies: Emme tarvitse uusia vetovoimatekijöitä rajoillemme, tarvitsemme lainsäädäntöä, joka estää pakolaisten käytön hybridi-vaikuttamisen keinona. Kysymys on Suomen turvallisuudesta ja myös pakolaisten ihmisoikeudesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsiteltyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.47.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.43.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 13 käsittelyä. — Edustaja Aittakumpu poissa, ledamot Bergqvist borta, edustaja Kivisaari poissa. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

16.43 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä edustajakollega ja muut paikallaolijat! Me kävimme lähetekeskustelua — ministerinkin paikalla ollessa — tästä kysymyksestä koskien rajojen sulkemista sellaisessa tilanteessa, kun turvapaikanhakijoita tai yleensäkin ihmisiä lähdettäisiin syöttämään yli rajan. Silloin puhutaan välineellistetyistä maahanmuutosta ja siitä, voidaanko tällaisessa tilanteessa meidän raja sulkea. Meillä on vuoden 2015 tapahtumat hyvässä muistissa. Silloin Raja-Joosepin ja Sallan rajanylityspaikoilta tuli hetkessä valtava määrä, iso määrä ihmisiä, joita Venäjä sieltä syötti meidän rajan yli. Puhutaan siis välineellistetyistä maahanmuutosta. Tämän jälkeen Valko-Venäjän toiminta Puolan vastaisella rajalla herätti toivottavasti meistä kaikki tähän tilanteeseen, ja viimeistään silloin olisi Marinin hallituksen pitänyt laittaa tämä valmistelu käyntiin myös tämän rajan sulkemisen osalta. Kyse on siis rajanylityspaikkojen sulkemisesta tai sitten toisaalta Schengen-ajasäännöstössä mainitusta ulkorajan ylitysten estämisestä ennalta. Näitä kysymyksiä tässä on esillä pidetty.

Kysymys kuuluu, että missä tilanteessa Suomi voisi päättää, ettei se ota vastaan turvapaikkahakemuksia. Tämä on se oleellinen kysymys tässä, ja tänään mielestäni tässä aiemmassa, ministerinkin läsnä ollessa käydyssä keskustelussa vähän haluttiin sekoittaa tätä tilannetta. Tällä hetkellä sellaista säädöstä ei meidän lainsäädännössämme ole. Rajavartiolaitoksen virkamiehelle esitetty turvapaikkahakemus on aina otettava vastaan, ja henkilöä ei voi palauttaa, ennen kuin asia on käsitelty ja siitä on tehty laissa edellytetty päätös.

Kysymys kuuluu, että onko mahdollista käännä pois henkilö, joka ilmoittaa hakevansa turvapaikkaa tai on päässyt rajan sisäpuolelle. Ei voida. Jos hakija on päässyt Suomen maaperälle, häntä ei voida käännä, ennen kuin hakemus on käsitelty. No sitten kysymys kuuluu, että voidaanko turvapaikan hakeminen estää siten, että ei päästetä hakijaa Suomen alueelle. Tämäkään ei tällä hetkellä ole mahdollista. Nyt pitää ehkä pohtia sitä, onko tällaisella välineellistetyllä maahanmuutolla itse asiassa mitään tekoa turvapaikan hakemisen kanssa. Ja vastaan itse, että minun mielestäni ei ole.

Tänään täällä keskustelussa on tullut aika laajasti selväksi, että eduskunnassa jopa hallituspuolueista enemmistö kannattaa sitä, että tämä lainsäädäntöpykälä, joka tästä nyt puutuu, pitää tuoda tänne. Koimme kyllä aika erikoisen keskustelun, kun ministeri Henriksson debatin jälkeen totesi, että ”täydentävä tuodaan”. Voisi sitten kysyä, että miten hän voi jo luvata, että hän tuo sen, kun hetkeä aiemmin hän kertoi, että hän kysyy hallituksen kanssa EU:lta lupaa, että saako hän tuoda. [Jari Kinnunen: Juuri näin!] Ja täällä keskustalaiset — se kotimainen — pitivät esillä sitä, että nyt raja laitetaan ja nämä pykälät tulevat sieltä, mutta RKP — se toinen kotimainen — tuntui olevan täysin eri linjoilla tässä asiassa.

Kun ministeri Henriksson totesi, että kaikissa tilanteissa pidämme huolta meidän rajasta ja myös keskustalaiset tätä toistelivat, niin otin tuosta Suomen perustuslain. Suomen perustuslain 2 §:ssä oikeusvaltioperiaatteesta todetaan: ”Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.” Ja nyt on kysymys siitä, että ministeri ja keskustalaiset täällä sanoivat, että meidän raja pidetään joka tilanteessa kiinni ja suomalaisten turvallisuus taataan. Tämä lupaushan rikkoo jo lakia, jos ei tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

pykälää, jota kokoomus perussuomalaisten kanssa on edellyttänyt, tähän lakiin lisätä. Eli nyt annettiin ymmärtää, että kaikki tehdään lainsäädännöstä välittämättä. Tämä oli oikeusministeriltä varsin erikoinen kannanotto, jonka hän toi. Ymmärrän sen, että keskusta tuskin kukaan sitä yritti tässä keskustelussa esillä pitää ja vakuutella, että mitään ongelmaa tässä ei ole.

Ongelma tässä esityksessä on se, että Marinin hallitus ei ole päässyt yhteisymmärrykseen siitä. Tämä pykälä olisi ehditty ihan hyvin tehdä. [Jari Kinnunen: Aivan!] Asia on ollut tiedossa pitkään ja sitä on käyty läpi monia kertoja, ja viimeistään siinä vaiheessa, kun nähtiin, mitä Valko-Venäjällä tapahtui, nämä pykälät olisi pitänyt käydä läpi.

Arvoisa puhemies! En malta olla nostamatta esille vielä sitä, että kun täällä on 122 b §, velvollisuus luovuttaa rakennuksia ja huoneistoja, niin kyllä tässä esityksessä on ihan selkeä velvoittava pykälä siihen, että suomalaiset joutuisivat luovuttamaan näitä. Meidän vastauksemme on se, että ei tällaisen välineellistetyin maahanmuuton ihmisiä pidä Suomeen laskea, ja hallituksen vastaus on se, että heidät lasketaan ja suomalaisilta vielä otetaan kiinteistöjä heidän majoittamiseensa. Ajoneuvoistakin täällä puhutaan. Ymmärrän, että tästäkin vasemmistohallitus yritti venkoilla eroon. On varmasti totta, että ei niitä oikeasti kokonaan oteta ja anneta heille, mutta käyttöön ne otetaan ja käyttöön ne annetaan. Tässä ei ole kyse siitä, että suomalainen voisi sanoa, että en anna.

Arvoisa puhemies! Tässä hetki sitten vasemmistohallitus onnistui laittamaan Uudenmaan rajan kiinni ihan suomalaisilta. Ei tarvittu viikkojen lausuntokierroksia, ei tarvittu EU:lta lupaprosessia taikka luvan kysymistä. Raja meni kiinni että heilahti. [Jari Kinnunen: Ja sakkoa annettiin!] Eivät päässeet helsinkiläiset kesämokeilleen eikä toisinpäin. Se onnistui tältä hallitukselta, mutta ei näköjään itärajan kiinni pitäminen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.50 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä esitys nyt on saatu eduskuntaan, vaikka siinä on ehdottomasti parantamista, niin kuin täällä moni edustajakollega on todennut. Ensinnäkin se on sen tähden tärkeä, että meillä tällä hetkellä valmiuslaissa ei ole tätä hybridi vaikuttamisen määritelmää, jolloinka poikkeusolot voidaan todeta, eliikkä se, että hybridi vaikuttaminen saadaan tänne poikkeusolojen toteamisen perusteeksi, on yksi tämän esityksen keskeisimmistä ja tärkeimmistä asioista.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa on tämän esityksen tiimoilta kuultu aika monenlaisia puheenvuoroja, ja täytyy sanoa, että totta kai, kun turvallisuusympäristömme on muuttunut, se tarkoittaa sitä, että ehkä tulevana kuukausina todennäköisesti me joudumme käsittelemään kenties muitakin kansallista turvallisuutta koskevia tarkentavia lakiesityksiä. Uskon, että meidän kaikkien yhteinen tahtotila ja toive on se, että me pystymme varmistamaan laillisuusperustan turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiselle ihan kaikissa mahdollisissa tilanteissa, ja siksi ajattelen, että olisi hyvä, että näitä asioita täällä salissa käsitellään sellaisella tavalla, jossa näitten erilaisten riskien ja uhkien ja vaarojen revittelyn sijasta me rakennamme sellaista yhteistä karttaa turvallisuuden maksimointiin.

Arvoisa puhemies! Ajattelen, niin kuin täällä moni kollega on todennut, että nimenomaisesti tässä esityksessä nyt kovasti kaipaamme niitä maahanmuuton välineellistämisen estämiseen liittyviä pykäläitä. Täällä ministeri on todennut, että ne ovat matkalla, ja tiedän, että perusoikeusnäkökulman ja EU:n ja kansainvälisten sopimusten näkökulman selvittäminen on tärkeätä, mutta on todella tärkeätä myöskin, että ne pykälät tänne saadaan mah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

dollisimman nopeasti. Siksi debatissa esitinkin ministerille sitä ajatusta, että tätä lakia pidetään nyt täällä eduskunnassa auki, niin että saadaan nyt mahdollisimman nopeasti kaikki kuulemiset liikkeelle ja pystytään käymään asiantuntijoitten kanssa läpi ja sitten tämä pykälä kun tulee, se nopeasti sitten nuijitaan sinne täydentävänä esityksenä ja saadaan sitten yhtä aikaa tänne eduskunnan suureen saliin jälleen käsittelyyn. Tämä mielestäni olisi nyt se järkevä reitti tämän asian eteenpäin viemiseksi.

Debatissa myöskin kysyin tästä maastoesteasiasta. Oikeusministeri ei siihen halunnut kommentoida, ja ymmärrän, että enemmänhän se sinne sisäministerin tontille osuu. Toki kyllä tiedämme, että semmoisessa tilanteessa, että joku tulee rajan yli, jos hänen on mahdollista kohdata rajavartiomies tai poliisi, hän voi hakea siinä tilanteessa turvapaikkaa, ja tosiasiallisesti täydellinen rajan tilkitseminen kyllä tarkoittaisi maastoesteitten rakentamista tällaisessa tilanteessa. [Eduskunnasta: Ei voida tehdä!] Tämä asia on ollut julkisuudessa esillä — tämä asia on ollut julkisuudessa esillä — ja on myöskin puhuttu siitä, että on mahdollista rakentaa esimerkiksi tietyille alueille tämäntyyppisiä maastoesteitä.

Arvoisa puhemies! Vielä tähän pykälään, jota tänne nyt sitten kaipaamme: On tietysti äärimmäisen tärkeää, että me pystymme kaikki mahdolliset keinot käyttämään sen varmistamiseksi, että rajanylityspisteet voidaan pistää itärajalta kokonaisuudessaan kiinni, jos sellainen tarve tulee, niin että todellakin sitten kuitenkin samanaikaisesti pystymme varmistamaan, että tällaisessa tilanteessa noudatamme kansainvälisiä sopimuksia. Mutta aivan niin kuin täällä edustaja Heinonen edellä jo pohdiskeli, onko niin, että meillä tänä päivänä nämä kansainväliset sopimukset eivät nyt ole ajantasaisia ja eivät seuraa tätä tilannetta sen suhteen, että tällainen maahanmuuton välineellistäminen on tullut kohtuullisen uutena ilmiönä? Tällaisessa tilanteessa olisi äärimmäisen tärkeää, että kansainvälinen yhteisö tekisi työtä sen eteen, että tällainen maahanmuuton välineellistäminen voidaan estää. Se ei ole tärkeää pelkästään sen turvallisuushan takia vaan ennen kaikkea niitten ihmisten takia, jotka joutuvat sen välineellistämisen kohteeksi. Hehän tässä ovat surkeassa asemassa. Siinä mielessä katson, että olisi todella tärkeää, että kansainvälisillä foorumeilla nyt tätä asiaa lähdettäisiin selvittämään ja tuomaan nämä poikkeukset myöskin tähän pakolaissopimukseen, jossa turvapaikanhakemisoikeutta muutoin käsitellään.

Arvoisa puhemies! Toivon tosiaankin tässä talossa tälle esitykselle ripeää käsittelyä ja todellakin että sieltä hallitus tuo myöskin nämä puuttuvat pykälät mahdollisimman nopeasti, ja kaiken muun tarvittavan, mikä tällaisessa tilanteessa on meidän kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi hyvä olla olemassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula poissa. — Edustaja Jari Kinnunen, olkaa hyvä.

16.56 **Jari Kinnunen kok:** Arvoisa herra puhemies! Olen toiminut vuodesta 2001 lähtien usean vuoden ajan tehtävissä, jotka ovat liittyneet myös ulkomaalaisasioihin. Kyyti on ollut kylmää. Useiden ulkomaalaislain muutosten avulla on maasta tehty houkutteleva kohde ihmisille, jotka haluavat nostaa elintasoaan ja jäädä maahan, vaikka laillisia perusteita ei oikeuden päätöksellä ole todettu olevan. Miksi otin tämän esiin? Siksi, että nyt kun käsitellään tätä valmiuslakia ja rajan sulkemista, on ilmeistä, että näiden samojen tahojen, jotka ovat näitä ulkomaalaislain vesityksiä tehneet, on erittäin vaikea tehdä päätöstä siitä, että rajalakiin saadaan muutos ja valmiuslaki saadaan ajan tasalle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

Kuitenkin osittaiset kiitokset tästä hallituksen esityksestä laeiksi valmiuslain ja asevelvollisuuslain muuttamisesta — osittaiset sen vuoksi, että se olennainen puuttuu. Nyt tänne saliin tuodut pykälät eivät ole kiireellisiä. Turvapaikkahakemuksen vastaanottamisen keskeytyksen mahdollistavat pykälät olisivat olleet kiireellisiä, ja ne on nyt jätetty pois. Sen lisäksi Suomen itsemääräämisoikeutta ei käsittääkseni ole vielä luovutettu Euroopan unionille, saatikka komissiolle. Rajaturvallisuus ja maahantulo ovat sellaisia valtion omaan päätösvaltaan kuuluvia, suvereniteettiin liittyviä asioita, joita ei saa eikä pidä alistaa kenenkään muun arvioitavaksi, saatikka ratkaistavaksi. Hallitus on nyt kuitenkin päättänyt näin toimia.

Meillä on 1 343,6 kilometriä rajaa epävakaa ja vaarallisen Venäjän kanssa. Maarajaa siitä on 1 289,6 kilometriä. Hallitus ei näemmä kykene tekemään rajojemme turvallisuutta vahvistavia päätöksiä, joilla on kiire. Venäjän diktaattorin oikkuja noudattava nukkehallitus Moskovassa ei tule kyseenalaistamaan Putinin päätöstä ohjata kolmannen maan kansalaisia maamme rajoille. Sehän on jo kerran koettu. Näitä kolmannen maan kansalaisia Venäjällä on miljoonia, osa laillisesti, kolmannen luokan kansalaisen asemassa ja osa laittomasti, vielä heikommassa asemassa, eli sieltä riittää kyllä tulijoita.

Hallitus on saanut tähän torsoksi jääneeseen esitykseen kirjattua kuljetuspalveluiden tarjoamisvelvollisuuden sekä majoitustilojen pakko-oton. Se osoittaa, missä hallituksen prioriteetit ovat. Kansalaisten perustuslailla suojattuja arvoja hallitus on valmis rajoittamaan, mutta maamme rajaturvallisuus, yleinen järjestys ja turvallisuus sekä yhteiskunnan toimivuus saavat väistyä muiden maiden ja kolmansien maiden kansalaisten edun tieltä. Hallitukselle tuntuu olevan vaikea ottaa vastuuta siitä, kuinka estetään hybridivaikuttaminen, joka voi ilmetä esimerkiksi välineellistetyn maahanmuuton keinoin. Rajalainsäädäntö ei ole ajan tasalla, eikä valmiuslaki ole ajan tasalla. Sen lisäksi on onnistuttu luomaan säädös liikkumisrajoituksista, joka on niin epäselvä, että lain soveltaminen ja sen noudattamisen valvonta käyvät erittäin vaikeiksi elleivät jopa mahdottomiksi — tosin eihän meillä ole kyllä riittävästi valvontaan kykeneviä virkamiehiäkään.

On kuitenkin hyvä, että hallitus on vihdoin kuukausien tahimisen jälkeen saanut edes jotakin aikaiseksi valmiuslain uudistamisen osalta. Säättöähän se vielä vaatii, mutta ehkä seuraava hallitus sitten saa uudistuksen päätökseen. On erikoista, että näissä muuttuneissa oloissa uudistukseen puhutaan menevän kolme ja puoli vuotta — se on oikeastaan käsittämätöntä. Nyt oikeusministeriltä vaadittaisiinkin johtajuutta, jotta valmiuslain ja rajalain uudistus nostetaan yhdeksi kärkihankkeeksi ja työt tehdään joutuisammin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

17.01 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmiuslakia ja asevelvollisuuslakia. Valmiuslain poikkeusolojen määritelmää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että määritelmässä otettaisiin nykyistä kattavammin huomioon erilaiset hybridiuhat. Hallitus ei kuitenkaan ole suostunut tuomaan käsittelyyn sellaista lain-säädäntöä tai pykälää, joilla oikeasti voidaan vaikuttaa hybridiuhkaan, jos se toteutuu esimerkiksi turvapaikanhakijoita hyväksikäyttäen.

Esityksen tarkoituksena pitäisi olla se, että sillä varmistettaisiin viranomaisten mahdollisuudet vastata tehokkaasti ja oikeasuhteisesti vallitsevan yhteiskunnallisen tilanteen mukaisesti turvallisuushyönteisiin. Hallitus tajusi nämä uhat jo marraskuussa 21, jolloin Valko-Ve-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

näjä alkoi käyttämään siirtolaisia hybridivaikuttamisen välineenä ja ohjaili massoja kohti Eurooppaa. Aikaa on ollut siis liki puoli vuotta, mutta silti esitys on pelkkä pintaraapaisu. Oleellinen on jätetty ilmeisen ideologisista syistä pois.

Tulee mieleen: Miten voi olla, että heräätte asiaan vasta nyt? Miten voi olla, että viivyttelette yhä? Kauniita sanoja ja tavoitteita on esityksessä mainittu, mutta se on silti pelkkä raakile. Siitä puuttuvat kokonaan ne pykälät, joilla turvapaikkahakemusten vastaanotto voitaisiin lopettaa tilanteessa, jossa vihamielinen valtio — esimerkiksi nyt Venäjä — pyrkii siirtolaismassoja ohjaamalla vaikuttamaan Suomeen. Eikö näiden pykälien kuuluisi olla jo ihan normaaliaikojenkin lainsäädännössä?

Hallitus toistuvasti vetoaa oikeudellisiin tai ihmisoikeudellisiin perusteisiin, kun se pyrkii perustelemaan tätä puutetta. Useampi Euroopan unionin maa on kuitenkin pystynyt vastaavanlaisia lakeja säätämään, ja ne ovat saaneet käytännössä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen hyväksynnän. Haluatteko te viestiä epäluottamusta kolmelle Euroopan valtiolle ja EIT:lle, kun haluatte EU:n luvan sellaisiin toimenpiteisiin, mitä on jo Euroopassa käytetty ja EIT hyväksynyt? [Mikko Kärnän välihuuto]

Arvoisa puhemies! Miksi Suomi ei voisi ottaa mallia niiltä, joilla on asiasta käytännön kokemusta? Missä kohtaa otatte huomioon suomalaisten oikeudet? Kysymys on tärkeysjärjestyksestä, joka hallituksella on täysin nurinkurinen. Sen sijaan esityksestä löytyy kyllä pykälää suomalaisten kiinteistöjen ja ajoneuvojen haltuun ottamiseksi. On pakko sanoa, että kyllä teillä on erikoiset esitykset.

Kuten kokemus on osoittanut, eräiden turvapaikkaa hakevien palauttaminen kotimaihinsa on paitsi kallista myös erittäin hidasta, osin mahdotonta — tämä kaikki sisäisen turvallisuuden ja suomalaisen veronmaksajan kustannuksella. Ilmeisesti nyt vihreä ideologia kävelee ylitse: kaikki sisään, maksoi mitä maksoi. [Tuomas Kettunen: Ei pidä paikkaansa!]

Arvoisa puhemies! On enemmän kuin huolestuttavaa, että saamme mediasta lukea ja kuulla, että sisäministeri Mikkonen ja Rajavartiolaitoksen päällikkö, kenraaliluutnantti Kostamovaara puhuvat asiasta ihan eri kieltä. Ministeri Mikkosen mukaan itärajan rajanylityspaikat voidaan jo nyt sulkea tarvittaessa, mutta Rajavartiolaitoksen päällikön mukaan toimivaltuudet eivät anna oikeuksia palauttaa rajanylittäjiä [Mikko Kärnän välihuuto] ilman, että heidän asiansa selvitetään.

Rajavartiolaitosviranomaiset eivät voi toimia ilman lainsäädännön muutoksia, eikä lainsäädäntö tunnista hybridivaikuttamista kunnolla. Tärkein väline, eli mahdollisen hybridiopeeraation välittömän pysäyttämisen mahdollistava työkalu, puuttuu pakistanne täysin. Tässä kohtaa on kysyttävä: onko tämä vihreän puolueen hallituskysymys? Minun on nyt myös pakko kysyä suoraan pohjalaisittain hienostelematta: kumpi puhuu palturia? Kumpikin ei voi olla oikeassa. Kumpi sitten onkaan, on asian selvittyä aivan ehdottomasti osattava vetää johtopäätökset. Tällaisissa asioissa ei voi suoltaa, mitä sattuu.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisia on syytetty siitä, että me osoitamme hallituksen esityksen puutteita. Meille puhutaan oikeusvaltioperiaatteesta. Hallitus toimii itse huolestuttavalla tavalla periaatteitaan vastaan, kuten hetki sitten toin esiin: puhutaan mitä sattuu, ja lisäksi te kerotte meille täällä salissa, että voimme tehdä sellaisia päätöksiä, joita nykyinen laki ei salli meidän tekevän. Kysyn, arvoisa hallitus: tätäkö on oikeusvaltioperiaate teidän näkökulmastanne? Te rapautatte valtiopäivien luottamusta ristiriitaisella toiminnallanne.

Me perussuomalaiset vaadimme lait ja pykälät kuntoon, että virkavastuulla toimivat ammattilaisemme voivat tehdä työnsä silloin, kun tilanne sitä vaatii. [Tuomas Kettusen väli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

huuto] Vastuu on, hallitus, nyt teillä. Ottakaa tämä asia vakavasti ja korjatkaa teille osoitetut puutteet. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

17.06 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen työ valmiuslain päivittämiseksi on tärkeää ja kiireellistä erityisesti nykyisessä turvallisuuspoliittisessa ympäristössä. Hallituksen esityksessä tunnistetaan hyvin erilaisia hybridiuhkia ja poikkeusolojen määrittely on onnistunutta. Esitys ei kuitenkaan anna mitään eväitä välineellistetyn laajamittaisen maahantulon estämiseksi.

Välineellistetty laajamittainen maahantulo tarkoittaa sitä, että vihamielinen toimija käyttää ihmisjoukkoja tai jopa ihmismassoja valtion rajojen ylityksiin kohdemaan hybridi-vaikuttamiseksi. Tällainen laaja rajanylitys sitoo ja kuormittaa rajaviranomaisia ja vastaanottavan yhteiskunnan turvaverkkoja sekä aiheuttaa suoraa uhkaa väestölle.

Esimerkkejä välineellistetyn laajamittaisen maahantulon käyttämisestä hybridiaseena on Puolaa ja Baltian maita vastaan Valko-Venäjän toimesta vuonna 2021, Kreikkaa vastaan Turkin toimesta vuonna 2020 ja Suomea vastaan Venäjän toimesta 2015—2016. Näissä tapauksissa välineellistetyt ihmiset olivat lähi-itäisiä siirtolaisia, mutta mikään ei estä muidenkaan joukkojen perusteetonta turvapaikanhakua edes vihamielisen valtion sotilaiden osalta.

Hallituksen ainoa ratkaisu tällä hetkellä on kuitenkin vain esittää viranomaisille mahdollisuutta ottaa rakennuksia ja kiinteistöjä haltuun sekä velvoittaa kuljetusyrittäjät osallistumaan maahantulijoiden siirtoihin. Kaikkein tärkein ja ensisijainen työkalu eli rajojen sulkeminen ja turvapaikanhakuoikeuden väliaikainen keskeyttäminen loistaa poissaolollaan. Ilman sitä tämä lakiesitys ei ratkaise mitään. Se jopa pahentaa tilannetta sitomalla enemmän viranomaisten ja yhteiskunnan voimavaroja perusteettomiin turvapaikanhakijoihin.

Arvoisa puhemies! Oikeusministeri Henriksson on kertonut, että maahantuloa rajoittavaa lainsäädäntöä valmistellaan tästä esityksestä erillisenä. Ministerin mukaan välineellistetyn maahantulon torjuntaan liittyy kansainvälisten sopimusten kannalta vaikeasti ratkaistavia oikeudellisia kysymyksiä. Siksi Suomen tulee vielä selvittää Euroopan komission kanta ja järjestää lausuntokierros. Kanta on hämmentävä, sillä EU:ssa on jo aiemmin luettelemani ennakkotapaukset, joissa Puolan ja Kreikan rajat saatiin suljettua ja turvapaikanhakuoikeutta rajattua ilman, että EU olisi asiaan puuttunut.

Suomen tapaus ratkesi diplomatian keinoin, joita ei Venäjän viimeaikainen käyttäytyminen huomioon ottaen kannata ehkä odottaa enää vastaisuudessa. Venäjä on jo osoittanut valmiutensa välineellistetyn laajamittaisen maahantulon käyttämiseen hybridiaseena. Se on myös osoittanut Suomen lainsäädännön olevan voimaton pysäyttämään sitä ja sen jatkumisen riippuvan Venäjän myötämielisyydestä. Tämä kaventaa Suomen kansallista itsemääräämisoikeutta ja turvallisuuspoliittista liikkumatilaa. Se antaa avaimet ja ohjaajan paikan kiinteästi Venäjälle. Jos tätä hybridiuhan mentävää reikää ei lainsäädännöstämme saada tilkittyä, on Venäjä ainoa voittaja suomalaisten ja välineellistettyjen ihmisten kustannuksella. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä. Könttä on poissa. — Edustaja Kärnä on paikalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

17.11 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! On ollut varsin ikävää kuunnella tätä populistista julistamista, jota kaikki oppositiopuolueet täällä ovat tänään tehneet. Pidän myös tätä kauhukuvien maalailua tässä tilanteessa, tässä muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa, jossa me olemme, edesvastuuttomana. Nämä eduskunnan keskustelut katsotaan Kremlissä erittäin tarkkaan.

Arvoisa herra puhemies! Meillä on maastorajaa Venäjän kanssa yli 1 300 kilometriä. On aivan selvää, että tällaista rajaa ei voida millään kristillisdemokraattien esittämällä esteillä sulkea pitävästi. Aidat voidaan kaataa, aidat voidaan myös ylittää. Tästäkin huolimatta pidän tärkeänä, että tulemme vahvistamaan rajaturvallisuutta rakentamalla aitoja tietyille strategisille alueille. Se on erittäin perusteltua, mutta tällöinkin kyseessä on vain hidaste. Sinne tarvitaan miestyövoimaa, ja mikäli Suomeen tällainen laajamittainen järjestetty maahantulohybridioperaatio kohdistuu, meillä on käsissämme laajamittainen joukkojenhallintaoperaatio. Siitä pitäisi olla huolissaan, kuinka me kykenemme siihen vastaamaan.

Opposition tehtävä on tietysti kirittää hallitusta, mutta nyt, arvoisa oppositio, tämä menee kyllä pikajuoksun puolelle. Kristillisdemokraatit ja kokoomus ovat sisäministeriössä vetovastuussa ollessaan tunnustaneet, että Suomi ei voi irtautua kansainvälisistä sopimuksista yksipuolisesti. Perussuomalaiset tunnustivat myös saman asian hallitusvastuussa ollessaan. On aivan totta, mitä edustaja Ronkainen tuossa äsken totesi ja siteerasi ministeri Henrikssonia: asiaan liittyy isoja oikeudellisia ongelmia. Sen takia tätä asiaa ei ole vielä kyetty vedenpitävästi meidän lainsäädännössä ratkaisemaan.

Mutta kyllä — olkaa huoletta — kuten edustaja Heinäluoma täällä aiemmin hienossa puheenvuorossaan totesi, raja kyllä saadaan kiinni, mikäli niin katsotaan tarpeelliseksi. Vuonna 2015 näin myös tehtiin. Silloin, kun Venäjä päästi ilman matkustusasiakirjoja olevia henkilöitä Suomen rajanylityspaikoille ja paine kasvoi liian korkeaksi, puomit laitettiin kiinni ja rajanylitysliikenne keskeytettiin. Näin voidaan toimia myös tällä hetkellä. Maastorajojen yli tapahtuva laajamittainen maahantulo on sitten toinen kysymys.

Arvoisa puhemies! Olen myös hämmästellyt tässä keskustelussa sitä, että meillä jää huomiotta meidän nykyinen Rajavartiolaitosta säätelevä lainsäädäntö. Tasavallan presidentin määräyksellä saadaan erittäin lyhyessä ajassa yli 10 000 minua solakammassa kunnossa olevaa, hyvin koulutettua sissiä tuonne maastorajalle vastaamaan kaikentyyppisiin tilanteisiin ja uhkiin, mitä sieltä on tulossa. On myös huomattava, että tässä tilanteessa näitä joukkoja voidaan sijoittaa, jos katsotaan, myös hampaisiin asti aseistettuna Ahvenanmaalle, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi. Tämä on meidän lainsäädännössä todella nerokas pykälä, joka mahdollistaa sen, että kaikkiin uhkiin voidaan reagoida todella lyhyessä ajassa ja sillä tavalla, että kyetään näyttämään, että meillä on voima ottaa vastaan tämän tyyppinen operaatio.

Arvoisa puhemies! Toivoisinkin tähän keskusteluun, että me vähentäisimme tätä populistin määrää, mitä täällä on käytetty. Puhutaan asioilla. Niin kuin edustaja Peltokangaskin tietää, pääsemme tätä asiaa tuolla hallintovaliokunnassa pohtimaan, ja mikäli esityksessä on täydennettävää ja katsomme, että sitä tulee täydentää, niin sitten me teemme nämä tarvittavat täydennykset. — Kiitoksia. [Mauri Peltokangas: Loistavaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.15 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Ensinnäkin täytyy kiittää edustaja Kärnää ansiokkaasta puheenvuorosta ja hyvistä nostoista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

Puhemies! Ehkä jatkan tästä, nimittäin lainsäädäntöhankkeista Rajavartiolaitoksen suuntaan. Rajan varautumista ja kykyä vastata normaaliolojen häiriötilanteisiin parannetaan nyt tarkistamalla Rajavartiolaitoksen toimintavaltuuksiin liittyvää lainsäädäntöä, ja tästähän, arvoisa puhemies, sisäministeriö on nyt asettanut hankkeen, jossa arvioidaan rajavartiolaitoslainsäädännön muutostarpeita ja erityisesti tehtävänä on valmistella tarvittavat säädosmuutokset, joilla varaudutaan muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybrdivaikuttamiseen. Minun mielestäni on hyvä, että tämä hanke on asetettu, ja kun tässä tämän keskustelun myötä myös ministerikin on luvannut, että tätä selvitetään, niin tässähän on jo hanke käynnissä ja siellä jo varmasti hyvät pohjat luodaan sille, että lainsäädäntöä pystytään vieläkin muuttamaan.

Puhemies! Haluan vielä tähän keskustelun loppuun tuoda esille myös sen, kuinka hallitus kehysriihessä jo toi merkittäviä lisäpanostuksia rajalle ja Rajavartiolaitoksen toimintaan, myös laajamittaisen maahantulon torjuntaan. Rajavartiolaitokselle nimittäin hankitaan välittömästi kriittistä materiaalia, jolla parannetaan valvontakykyä, laajamittaisen maahantulon hallintaa, voimankäyttöä ja suojaa, tilannekuvaa ja johtamista, liikkuvuutta ja toimintavarmuutta ja myös kybersuorituskykyä. Siitä täytyy kyllä kiittää tätä hallitusta, että kehysriihessä nämä tärkeät toimenpiteet otetaan huomioon myös rahoituksen suhteen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

17.17 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! En tiedä populistisesta julistamisesta, vai kerrotaanko täällä faktoja. Muistan, että eräät kansanedustajat ovat puhuneet jalkapannostakin, jotka tulevat laittomasti maassa oleville. Ei ole näkynyt eikä kuulunut. Se on totta, että Kreml varmasti seuraa, mitä Suomessa tapahtuu. Mutta kyllä se on ihan tosiasia, että siellä on myös tasan tarkkaan tiedossa meidän lainsäädäntömme heikot lenkit jo tällä hetkellä, vaikei me niistä keskusteltaisi sanallakaan — se on aivan varma asia.

Katselin tuossa muutama päivä sitten uutisia, ja siellä rajaviranomaiset kyllä selkeästi vakuuttivat, että aidan rakentamisella on vaikutusta ja heillä on jopa valmius se tehdä, kunhan vain ministeriö antaa siihen määräyksen. Toki varmasti edustaja Kärnä tuntee tämän kentän ja tietää, että ihan joka paikassa se ei ole mahdollista. Mutta kyllä sillä hidastava vaikutus on, niin kuin itsekin totesitte, että näin on. [Mikko Kärnä: Näin totesin kyllä!]

Ja sitten, mitä tulee tuohon historiaan, niin kyllä siis 2015—16 laitettiin raja-asemat kiinni. Se on hieman eri asia. Periaatteessa rajathan ovat kiinni, [Tuomas Kettunen: Ne on kiinni!] pitäisi olla koko ajan itsenäisellä valtiolla, mutta se valvontahan on nyt se ongelma tässä. Ja jos me laitetaan se rajapuomi kiinni, niin otetaanko me sieltä miehitys pois vai ei? Jos siellä on miehitys ja sinne tulee yksikin henkilö, joka anoo turvapaikkaa, elikkä saa kontaktin viranomaiseen, niin hän on käytännössä prosessissa. Eli se ei auta yhtään mitään, että puomi laitetaan kiinni, vaan meillä pitäisi olla lainsäädäntö, että me emme ota vastaan niitä turvapaikkahakemuksia. Se on ainoa, mikä tähän minun henkilökohtaisen näkemykseni mukaan tehoaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kärnä, olkaa hyvä.

17.19 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Ronkaiselle rakentavastakin puheenvuorosta. On aivan totta, että rajanylityspaikat ja maastoraja ovat eri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

asioita, mutta haluan korostaa sitä, että mikäli Suomen valtio toteaa, valtioneuvosto yhdes-
sä presidentin kanssa, että Suomeen kohdistuu tällä hetkellä vihamielinen operaatio, niin
meillä ei ole siinä tilanteessa mitään velvollisuutta alkaa ottamaan vastaan turvapaikkaha-
kemuksia. Tätä myös ministeri Henriksson yritti korostaa vastauksissaan.

Pidän tietysti tärkeänä, että oikeusvaltiossa me toimimme lakien ja pykälien mukaan,
mutta kuten todettua, tässä asiassa on monia haasteita. On erittäin vaikeaa, että Suomi al-
kaisi kirjoittaa suoraan lainsäädäntöä, joka olisi esimerkiksi Geneven sopimuksen vastai-
nen. Mutta silloin, kun poikkeustila tulee, silloin aivan kaikki sopimukset, aivan kaikki si-
toumukset eivät päde, ja tämän varmasti edustaja Ronkainenkin ymmärtää.

Tästä aita-asiasta olen täsmälleen samaa mieltä. Me tarvitaan lisää aitoja sellaisille
alueille, jotka ovat kriittisiä — Rajavartiolaitos tietää nämä alueet — ja tuen kyllä voimak-
kaasti sitä, että sinne määrärahoja myös myönnetään, mikäli RVL tällaista rakentamista
esittää. Rajaturvallisuutta täytyy määrätietoisesti lisätä.

Mutta haluan edelleen palauttaa mieliin sen, että vuonna 2015, 2016, kun meille suun-
tautui paperittomia henkilöitä hakemaan turvapaikkaa, jolloin Venäjä, silloin jo, petti kaik-
ki sopimukset, mitä oli yhdessä sovittu, niin me kykenimme sen rajan sulkemaan silloin,
kun se paine kasvoi liian suureksi, ja näin kyetään tekemään myös tällä hetkellä.

Toivon todella, niin kuin sanoin, hyvää käsittelyä tälle asialle hallintovaliokunnassa.
Mikäli löydämme sieltä sellaisia asioita, joita voimme vielä lainsäädännöllä tässä yhtey-
dessä tarkentaa, niin ne täytyy tarkentaa. Palautan edelleen mieliinne rajajoukot, jotka voi-
daan tasavallan presidentin määräyksellä, tahtotilalla, käskyttää toimintaan erittäinkin ly-
hyellä varoitusajalla. Se on nerokas järjestelmä, ja on hyvä, että meillä on sellainen olemas-
sa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hy-
vä.

17.21 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Ihan muutamalla sanalla tähän,
arvoisat keskustan edustajat, kun täällä on nyt tullut semmoisia puolilupauksia, että halli-
tus tuo pikaisella aikataululla — niin kuin taisi oikeusministerikin mainita, että on tulossa
— nämä tarkennukset. Jäämme niitä odottamaan, en tosin pidätä hengitystä.

Mutta joo, olen siinä mielessä samaa mieltä edustaja Kärnän kanssa, että tosiaankin
meillä on tämä viimesijainen mahdollisuus: tasavallan presidentti saa joukot liikkeelle
hyvinkin nopeasti. Mutta itse henkilökohtaisesti toivon, että emme koskaan joudu siihen ti-
lanteeseen, että tasavallan presidentti joutuu tämän tekemään, koska me tiedämme silloin
molemmat, missä tilanteessa me olemme.

Meidän näkökulmastamme tämä lainsäädäntö pitäisi saattaa jo hyvin ennalta, näin rau-
hanajan tilassa, sellaiseen säveleen, että kun sieltä mahdollisesti alkaa tällainen pieni
hybridivaikuttamisen siemen nousemaan, niin me pääsemme siinä kohtaa tarttumaan kiini-
ni ja sanomaan että ei, tämä ei toimi. Ja lähinnä haen sitä myöskin sitä kautta, että niin kuin
tässä mainitsitte juuri, että Kreml kuuntelee tarkkaan, mitä täällä puhutaan, niin olisihan se
Kremlillekin hyvä viesti, että meidän lainsäädäntömme on siltä osin kunnossa, että turha
tulla tänne kokeilemaan. Tästä varmasti olemme täysin samaa mieltä, kuten varmasti
myöskin hallintovaliokunnassa näin ajatellaan — toivon mukaan näin.

Oikeastaan tähän en sano muuta kuin että toivon myöskin asialle hyvää käsittelyä. Ja ku-
ten salissa tuli ilmi, että mikäli tässä kohtaa voimme lisätä valiokunnan kautta määrättyjä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

parannuksia, niin olen siihen täysin valmis, täysin rinnoin valmis tekemään ne parannukset yhteistyössä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kärnä, olkaa hyvä.

17.22 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Ronkaiselle en ehtinyt äsken vielä vastata niistä jalkapannoista. Ne on tosiaankin kirjattu tuonne hallitusohjelmaan, ja olen itse ollut luottavainen, että tämä asia toteutettaisiin. Olen edelleenkin tietysti luottavainen, että jotakin näiden kanssa tapahtuisi, mutta hivenen on tietysti toivo jo hiipunut, kun tässä nyt eletään tätä hallituskauden loppupuolta. Mutta se oli tärkeä kirjaus, joka sinne kirjattiin. Ja mikä sitten seuraava hallituspohja onkaan — ovatko siellä perussuomalaiset mahdollisesti — niin suosittelen ottamaan tästä vaarin, tämä on tärkeä asia, että vietäisiin se sitten sitä kautta viimeistään maaliin, jos nyt ministeri Mikkonen ei muilta kiireiltään ehdi tätä asiaa tuoda tänne eduskunnalle käsittelyyn.

Edustaja Peltokankaalle vielä kiitoksia hyvästä puheenvuorosta. Olen aivan samaa mieltä, että on tärkeää, että me annamme sen signaalin sinne Kremlin suuntaan, että tänne ei kannata tulla yrittämään. Voisin kuitenkin katsoa, että meillä on jo tällä hetkellä sellaiset valmiudet, että voimme sanoa, että ei kannata tulla yrittämään, mutta vielä voimme tästä edelleenkin parantaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.24 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Halusin vielä ottaa puheenvuoron, kun opposition suunnalta tuli muutama puheenvuoro katsoen, ettei hallitus kykenisi tekemään toimenpiteitä: tuossa jo aikaisemmassa puheenvuorossa toin esille, kuinka Rajavartiolaitoksen suorituskykyä nyt vahvistetaan merkittäväällä lisärahoituksella, mikä kehysriihessä tuli.

Sitten toinen huomio: Oppositiopuolueitten puheenvuoroista tuli semmoinen mielikuva, että jotenkin viranomainen ei olisi ajan tasalla tuolla rajalla. No, Raja yhdessä sidosryhmien kanssa harjoittelee usein tällaisia vastaavanlaisia tilanteita varten, yhteistyössä muun muassa rajaseutukuntien kanssa, ja sitä viranomaisten harjoittelutyötäkin tehdään koko ajan — viime viikolla esimerkiksi Kainuussa. Nyt jos ja kun tätäkin keskustelua kansalaiset kuuntelevat, niin haluan muistuttaa tästä, jottei jää mitään mielikuvaa, etteikö oltaisi valmiina. Nimittäin koko ajan rajalla ollaan valmiina ja valmistaudutaan kaikkeen toimintaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

17.25 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Minulla on täysi luotto meidän rajaviranomaiseen ja Rajavartiolaitoksen toimintaan, [Mikko Kärnä: Hyvä!] ja tämä lisärahoitus on äärimmäisen hyvä asia — siinä ei ole mitään epäselvää, sitä ei voi vastustaa missään tapauksessa. Se vaan, mikä tässä minua ihmetyttää, on se, että kun rajaviranomaiset itse sanovat, että lainsäädännössä on puutteita, niin se on se, mihinkä tässä yrittää puuttua.

Ja tässä edustaja Peltokangas sanoi hyvin: tällä on ennaltaehkäisevä vaikutus. Ihan sama kuin me puhutaan vaikka Natosta ja sen artikla 5:stä, niin silläkin on — toivotaan ainakin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2022 vp

että sillä on — tietty ennaltaehkäisevä vaikutte, eli pelotevaikutte. Ihan samalla lailla näen tässä, että jos meillä on lainsäädäntö jo normaalioloissa siinä mallissa, että voidaan sanoa, että ei tänne kannata tulla — toki näinhän me sanomme joka tapauksessa — niin näkisin sen äärimmäisen hyvänä, että se olisi lainsäädännössä selkeämpänä.

Täytyy vielä nostaa edustaja Kärnän jalkapanta-asia. Kirjauksenahan se oli aivan mah-tava, ja olisin itsekkin toivonut, että se olisi mennyt maaliin asti, mutta nyt näyttää tosiaan siltä, että tämä hallituskausi loppuu ja ministerillä on tällä hetkellä niin paljon muita kiirei-tä ollut jo tämän kolme vuotta, että ei ole kerennyt siihen perehtyä, mutta toivottavasti seu-raava hallitus ottaa sitten tästä kopin. — Kiitos. [Mikko Kärnä: Loistavaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hy-vä.

17.27 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Vielä tällaisena lyhyenä vastaus-puheena tuohon edustaja Kettuselle, ettei varmasti jää kenellekään epäselväksi: niin perus-suomalaiset kuin itse henkilökohtaisestikin luotan siis sataprosenttisesti meidän Rajavar-tiolaitokseen kuten myös mahdollisissa hybrdivaikuttamistilanteissa ensivasteen anta-vaan poliisiin, ja tästä ei ole minkäänäköistä epäselvyyttä. [Tuomas Kettunen: Kyllä!] Ehkä tästä johtuen myöskin kumpuaa se huoleni näistä määrätyistä pykälistä, joita kai-paan, mutta kuten tässä keskustelussa on tullut ilmi, ne ovat sitten tulossa sieltä.

Tartun myöskin sen verran kehuskellen tähän edustaja Kärnän jalkapanta-asiaan, että pi-din sitä itsekkin aivan loistavana kirjauksena. Toivonkin myös, niin kuin tässä salissa tällä hetkellä hyvinkin vallitsee yksimielisyys siitä, että jospa mahdollisesti vielä loppukaudella aikaa tulisi — tosin näyttää siltä, että meillä on hyvin paljon kiirettä, että aikaa ei tule — si-säministerille käsitellä tätä asiaa, mutta kenties sitten seuraava hallitus ottaa tämän topa-kasti. Muistan kyllä sitten seuraavaa hallitusta kannustaa — siis olin talossa tai en — siitä edustaja Kärnän hienosta kirjauksesta, niin että tämä toteutettaisiin tuonnempana. — Kii-toksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokun-nan, liikenne- ja viestintävaliokunnan, sivistysvaliokunnan, sosiaali- ja terveysvaliokun-nan, talousvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.